

Glasilo
„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Urejuje:

Jakob Dimnik,
učitelj na II. mestni šoli v Ljubljani.

Št. 4. Ljubljana, 16. svečana 1896. XXXVI. leto.

Vsebina: Koleginjam. — Fr. Orožen: Ustavoznanstvo. — J. Ravnikar: Martin in Jera. — Jakob Dimnik: Narodopisna češko-slovanska razstava v Pragi l. 1895. — Listek. — Občni zbor „društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“. — Naši dopisi. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica uredništva.

Koleginjam.

Jeden za vse, vsi za jednega!

Dinilo je leto in nekaj dnij, odkar se je ustanovilo društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani. Ko je bilo to društvo, katerega namen izraža njega naslov, še misel, katero so le nekaterniki gojili, imelo je že dokaj nasprotnikov in neprijateljev. Ni tu prostora in mesta, da bi sedaj o tem kaj več govorili, saj smo prepričani, da ga ni danes učitelja, kateri bi ne bil društvu prijatelj in kateri bi ne pripoznaval njega žive potrebe. Toda ne le med učiteljstvo, med naše ljudstvože prodira ideja, katere uresničenje bode odprlo tolikim učiteljskim otrokom varno zavetje, kjer jim bode moči pod skrbnim nadzorstvom blažiti in omikati duha. Dokaz temu so darovi, ki prihajajo od naših prijateljev v čedalje večjem številu. Mnogo je teh prijateljev, lep broj darov, a obojega je premalo, sto in tisočkrat premalo, ker se mora doslej nabrana vsota sto in tisočkrat pomnožiti.

S tem društvom smo svojemu telesu ustvarili novo žilo, kateri pa manjka krvi, da bi se krepko pretakala po nji in nam dajala novih močij. Teh nam je treba, sicer se zasuši prej, predno vanjo priteče zadnja kapljica, ki bode zajedno položila našemu domu poslednji kamen

ter prvikrat zavrtela ključ v njega vratih, da se bodo na stežaj odprla svojemu blagemu namenu.

Da se pa bode to kdaj uresničilo, treba je delati, delati in delati! Odslej ne bode učitelj le tisti, kdor v šoli vestno izpolni svojo dolžnost, nazivaj se takó oni, kdor po vseh svojih močeh dela, da pomnoži kapital, ki po kronah seštet ni do danes dosegel dveh tisočev. Takisto veljaj pri učiteljici! Res je sicer, da ne bodo učiteljice uživale učiteljskega konvikta dobrot, a lahko mnogo in z majhnim trudom storé, da bodo te dobrote deležni dosti prej oni, katerim so namenjene. Tu stopi v popolno veljavo in moč tolikokrat imenovana naša kolegijalnost! Stan sam po sebi ima že dovolj sile, da deli vse dobro in slabo med svoje ude. Kdor se je (bodisi ženski ali moški), kakor pravimo, z dušo in telesom posvetil svojemu stanu, dela z jednako vnemo za vse, kar je v njem nastalo, kar mu pomaga do veljave in ugleda, četudi ve, da ne bode sam ničesar imel od tega. Plačilo mu bode zavest, da je storil za dobro stvar toliko, kolikor so mu pripuščale moči.

Izkušnja nas uči, da nam so gospice kolegince slaba zaslomba pri naših podjetjih in nakanah. Od kod to prihaja, nečemo danes razpravljati, ponudila se nam bo za to prilika drugikrat. Reči pa moramo, da jih je mnogo, ki si niti naročnine za „Učiteljski Tovariš“ ne morejo ali nečejo pritrpati, ampak vračajo l. številko s kratko opombo: Ne vzprejme se, ali še večkrat: Retour, wird nicht angenommen! —

Naj pa nihče ne misli, da pišemo s tem obsodbo vsem kolegincem brez izjeme. Več kakor onih je teh, ki zares žrtvujejo kolikor je moči, ki storé, kar premorejo, da vsekdar in povsod pokažejo svojo zavednost in toplo čustvo za naš, torej tudi svoj stan! Lahko bi naštelj vsa ta imena, a bojimo se, da bi nam zmanjkalo prostora in da bi s tem ne koristili nikomur. Sicer pa pride čas, ko bomo čitali imena tistih naših kolegincj, katere bodo odslej pridno delale za učiteljski konvikt.

In to je, o čemur smo hoteli napisati prošnjo!

Po vsej naši domovini bivate, cenjene tovarišice, po mestih, trgih in vaseh! Ako pomagate tovarišu-učitelju širiti omiko širom naše domovine, stojte mu pri strani tudi sedaj, ko nabira darov, da si postavi v Ljubljani svoj dom! Lepa beseda vselej lepo mesto najde. In moški vemo, da pri nas ženska beseda več premore in doseže, nego moška. Drugega vam torej ni treba storiti, nego temu in onemu reči prijazno besedo, da naj tudi kaj daruje za našo stvar. Rad bode storil vsak in dal bodisi tudi malo, vender toliko, kolikor bi sicer nikoli ne dal. In takó bode rasel denar, in vam ostane zató velika zasluga ter hvaležnost onih, katerim v korist delate in se trudite. Tekmujte

med seboj! Ono navdušenje vas prešini, katero razvnela češko in hrvaško učiteljico, katera je mnogo pripomogla, da ima Praga svoj učiteljski dom, da ima Zagreb svojo učiteljsko palačo. In taka vzrasi tudi v Ljubljani po prizadevanji vašem, po vaši pomoči in podpori!

Imena in nabrane darove bomo objavljali v „Učit. Tovarišu“, želimo le, da bi v to bili primorani prepuščati vsakokrat prav mnogo prostora.

Prihodnjost nas bo o tem poučila.

Odbor „Društva za zgradbo učiteljskega konvikta
v Ljubljani“.

Ustavoizanstvo.

(Spisal Fr. Orožen.)

D.

Grbi.

a.) Državni grb.

(Dalje.)

Po cesarju Ferdinandu I., l. 1836. določeni „veliki cesarski grb“ se sedaj ne rabi.

„Srednji državni grb“ se le malo loči od „velikega cesarskega grba“ in je v sedanjosti sestavi določen po cesarskem ukazu od 25. grudna 1866.

„Srednji državni grb“ je dvoglav črn cesarski orel, venčan na vsaki glavi z zlatima kljunoma in z rdečima, ven molečima jezikoma. Dvoglavi orel drži v desnem kremplju zlato državno žezlo in pred tem goli državni meč z zlatim križastim držajem, v levem kremplju pa zlato državno jabolko. Nad orlom visi cesarska krona, s katere plapolata dva modra trakova, ki sta na koncu zlato-resičava. Na prsni cesarskega orla leži kot glavni ščit mali državni grb ali rodoslovni grb Najvišje cesarske hiše. Rodoslovni grb je razdeljen podolgoma na tri ščite in ima v sredi avstrijski hišni grb (srebrno poprečnico v rdečem polju); na desni strani modro venčanega habsburškega leva v zlatem polju, na levi pa lotarinški rodoslovni grb (v zlatem polju rdeče pošev proti desni roki potegnjeno bruno, na katerem so trije breznožni srebrni orli jeden nad drugim).

Ta rodoslovni grb Najvišje cesarske hiše je okrašen z redovi „zlatega runa“, Marije Terezije, sv. Štefana, Leopolda, „železne krone“ in Franc Jožefa. Ob perji dvoglavega orla so na desni (od zgoraj navzdol) grbi ogerski, gališki, dolenjeavstrijski, saleburški in štajerski;